

Dragica Haramija

DESA MUCK

Povzetek: Desa Muck je že nekaj let najbolj brana slovenska avtorica, njena priljubljenost med mladimi bralci pa se kaže tudi v akciji Moja najljubša knjiga,¹ za serijo knjig Anica je avtorica petkrat zapovrstjo namreč prejela to nagrado. Avtorica je doslej napisala že 23 besedil za otroke in mladostnike, med katerimi je najvidnejši uspeh dosegla s knjigo *Lažniva Suzi*, saj je zanjo leta 1997 prejela najpomembnejšo nagrado s področja mladinske književnosti na Slovenskem, večernico. Njena mladinska dela so bila na začetku njenega ustvarjanja namenjena mladostnikom, pozneje pa je s serijo knjig o Anici Pivnik dosegla predvsem generacijo bralcev začetnikov. Popularnost knjižne serije se je ponovno razplamtela jeseni 2008, ko je Televizija Slovenije začela predvajati nanizanke, posnete po knjižni seriji *Anica*. Izdala je tudi dva odmevna romana za odrasle, *Panika* in *Peskovnik Boga Otroka*. Desa Muck ima precej prevodov tudi v hrvaščini, v zadnjih nekaj letih je skorajda edina prevajana avtorica mladinske književnosti v hrvaščino. Nekatere knjige iz serije Anica so uvrščene med domače branje. V članku ni predstavljena celotna avtoričina knjižna produkcija, temveč le njena realistična proza, saj je le-ta v večji meri že prevedena v hrvaščino in s tega stališča za pričujočo obravnavo tudi relevantnejša.

1 Predstavitev avtorice

Desa Muck se je rodila 29. 8. 1955 v Ljubljani. Po nedokončani srednji šoli se je zaposlila kot varuška predšolskih otrok z motnjami v razvoju. Po letu 1982 je začela nastopati v reklamah, v filmih, napisala je okrog sto ljubezenskih zgodb za Anteno, sodelovala je s Pisanim listom, bila je urednica najstniške revije Firbec, nastopala je v oddaji Zoom. Ima status svobodne umetnice. Leta 1988 je dobila literarno nagrado za mladinsko radijsko igro *Kdo je ubil zmaja*, leta 1992 pa za mladinsko radijsko igro *Radijski škrat Lojze*. Leta 1998 je za knjigo *Lažniva Suzi* prejela nagrado večernica za najboljšo slovensko mladinsko literarno delo v letu 1997, leta 2002 pa Levstikovo nagrado za zbirko *Anica*, za katero je prejela tudi častno plaketo IBBY. Piše tudi prozo² in dramatiko³ za odrasle, dramatiko za najstnike in filmske

¹ V akciji Moja najljubša knjiga otroci glasujejo za najbolj priljubljeno knjigo sezone, razglasitev rezultatov pa je vsako leto 2. aprila v knjižnici Otona Župančiča, ki glasovanje vodi.

² Doslej je avtorica izdala dva romana za odrasle: *Panika*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003 (Zbirka *Kapučino*). Ponatisi 2004, 2005, 2006 (Zbirka *Žepnice*). *Peskovnik boga otroka*. Ljubljana: Sanje, 2006 (in žepna izdaja 2007). Pri Mohorjevi v Celovcu sta izšli tudi dve zbirki avtoričinih kolumn, in sicer *Pasti življenja* (2005, ponatis 2006) in *Pasti življenja II* (2007).

³ **Radijski igri:** *Kdo je ubil zmaja*. Ljubljana: RTV, 1989. *Radijski škrat Lojze*. Ljubljana: RTV, Uredništvo igranega programa, 1996. **Komedija:** *Neskončno ljubljani moški*. Ljubljana: Mestno gledališče ljubljansko, 2005, 2006.

scenarije⁴ za otroke in odrasle. Večkrat je bil ponatisnjen tudi učbenik *Prvi koraki v ekologijo*, ki ga je Desa Muck napisala v soavtorstvu z Mojco Furlan. Mladinska dela Dese Muck so prevedena v hrvaški in nemški⁵ jezik, odlomek iz dela *Blazno resno zadeti* je uvrščen v angleško antologijo iz leta 2004 (ponatis 2007) z naslovom *Tales Growing Up into Secrets (Seriously Stoned)*, odlomek iz dela *Lažniva Suzi* pa je uvrščen v hrvaško antologijo sodobne slovenske mladinske književnosti z naslovom *Priče izrasle u tajne* (2006). 2007. leta je izšla tudi dvojezična knjiga (besedilo v slovenščini in angleščini) *Kokoš velikanka*. Bibliografija mladinskih del vsebuje 23 knjižnih naslovov in ponatis: **1993: Pod milim nebom**. Celovec: Mohorjeva založba (Zbirka Pingvin; 1). Ponatisa: Celovec: Mohorjeva založba, 1996; Ljubljana: Intelego, 2005. **Blazno resno o seksu: knjiga namigov za najstnike**. Ponatisa: Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994, 1998. **1995: Blazno resno popolni: knjiga namigov za najstniški bonton, uporabna tudi v našem osončju**. Ljubljana: Mladinska knjiga. **Hči Lune**. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Knjigožer). Ponatisa: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001, 2005. **1996: Blazno resno zadeti**. Ljubljana: Mladinska knjiga. Avtor dodatnega besedila: Borut Kožuh. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. **Kremplin**. Celovec, Ljubljana, Dunaj: Mohorjeva založba. Ponatis: Ljubljana: DZS, 2005. **1997: Lažniva Suzi**. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Knjigožer). Ponatisa: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001, 2006. **1998: Fonton: priročnik telefoniranja za mularijo**. Ljubljana: Telekom. **Blazno resno slavni**. Ljubljana: Mladinska knjiga. **2000: Blazno resno o šoli**. Ljubljana: Mladinska knjiga. **2001: Anica in materinski dan**. Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. **Anica in grozovitež**. Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. **Anica in zajček**. Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Leta 2005 je bil pri Mladinski knjigi izdan tudi istoimenski zvočni CD, pripoveduje Desa Muck. **Čudež v operi**. Ljubljana: Rokus. Ilustracije: Rajko Blaško. **Sama doma**. Ljubljana: Mladinska knjiga (Knjižnica Sinjega galeba; 307). **2002: Anica in Jakob**. Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. Leta 2006 je bil posnet tudi istoimenski CD, pripoveduje Desa Muck. **Anica in športni dan**. Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. **Kakšne barve je svet**. Celovec: Mohorjeva založba. Ilustrirala Branka Schwarz. **2003: Anica in velike skrbi**. Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. **2004: Anica in počitnice**. Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. Leta 2006 je bil posnet tudi istoimenski

⁴ *Desovila*: osnutek scenarija za otroški celovečerni igrani film, 1984. *Ljubitelj*: sinopsis za celovečerni igrani film, 1987.

⁵ Pri Mohorjevi v Celovcu so v nemščini izšle naslednje knjige: *Welche Farbe hat die Welt?* (2002), *Auf und davon* (2004), *Wahrnsinnig ernst über Sex* (1999) in *Kremplin, der unsterbliche Magien* (2005).

CD, pripoveduje Desa Muck. **Anica in velika skrivnost**. Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. Leta 2005 je bil posnet tudi istoimenski CD, pripoveduje Desa Muck. **2005: Anica in prva ljubezen**. Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. **2007: Anica in skrivnostna maska**. Ljubljana: Mladinska knjiga. Ilustrirala Ana Košir. Ponatis: Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008. **Kokoš velikanka/The giant hen**. Ljubljana: Sodobnost International (Zbirka Spominčice/Forget-me-nots).

V hrvaščini so doslej izšla naslednja dela Dese Muck: **Lažljiva Suzi**. Zagreb: Mozaik knjiga, 2001, prevod Jagna Pogačnik. **Mjesečeva kći** (2002). Zagreb: Mozaik knjiga, 2001, prevod Jagna Pogačnik. **Ku farbu ima svit?** Celovec: Mohorjeva, 2002, prevod Branka Schwarz. **Anica i sportski dan**. Zagreb: Mozaik knjiga, 2002, ponatis 2006, prevod Jagna Pogačnik. **Anica i Jakov**. Zagreb: Mozaik knjiga, 2002, prevod Jagna Pogačnik. **Anica i velike brige**. Zagreb: Mozaik knjiga, 2003, prevod Jagna Pogačnik. **Anica i velika tajna**. Zagreb: Mozaik knjiga, 2004, prevod Gordana Bolf. **Sama kod kuće** (2004) **Anica na ljetovanju**. Zagreb: Mozaik knjiga, 2005, prevod Jagna Pogačnik. **Anica i tajna maska**. Zagreb: Mozaik knjiga, 2006, prevod Željko Medić. **Anica i zečič**. Zagreb: Mozaik knjiga, 2009, prevod Jagna Pogačnik.

3. Mladinska dela

3.1 Realistične pripovedi

Med krajše realistične pripovedi (povesti) Dese Muck sodi celotna serija besedil, ki je poznana pod naslovom *Anica*. Gre za tip ilustriranih knjig, oblikovno prilagojenih bralcem v začetnem bralnem obdobju (prvo triletno osnovne šole), saj je izbrana velika, razločna pisava, ilustracije so barvne, na posamezni strani je največ sedemnajst vrstic besedila. Avtorica ilustracij v celotni seriji je Ana Košir, ki je v likovnem delu knjig ustvarila prepoznaven lik Anice in drugih književnih oseb. Serija je začela izhajati leta 2001, doslej je bilo izdanih deset knjig: *Anica in materinski dan*, *Anica in grozovitež*, *Anica in zajček*, *Anica in športni dan*, *Anica in Jakob*, *Anica in velike skrbi*, *Anica in velika skrivnost*, *Anica in počitnice*, *Anica in prva ljubezen*, *Anica in skrivnostna maska*. Serija *Anica* je bila izbrana v akciji Moja najljubša knjiga za tisto zbirko knjig, ki je med mladimi bralci najbolj priljubljena. Anica si nabira različne – pozitivne in negativne – izkušnje z ljudmi in dogodki iz svoje okolice: kako premagati strah, kako se upreti nasilnežu, kako premagati žalost ... Predvsem pa je Anica dobra deklica, ki svojih prijateljev nikoli ne pusti na cedilu.

Anica in materinski dan (2001), prvo delo iz serije o Anici, natančneje predstavlja književne like, ki se pojavljajo skozi vsa dela: Anico Pivnik, njeno družino (očeta, mamó, starejšo sestro Mojco), prijatelja Jakoba in njegovo družino (oz. očeta in babico, mama mu je že umrla). Nato se razvije naslovna tema, ko Anica najprej izprosi od očeta in babice denar za mamino darilo. Z Jakobom kupita čokolado, parfum in kristalni kozarec, potem pa gre vse narobe: čokolada se stopi, parfum se po nesreči razlije, Jakob pa nehote razbije še kozarec. Anica ostane skoraj brez darila za mamó (v šoli so izdelali broške iz mavca, a te so se najprej zdele Anici premalo bogato darilo). Jakob ji pomaga skuhati kosilo in pospraviti stanovanje, mama je zelo vesela, čeprav kosilo ni najbolj okusno. Dan se vendarle lepo izteče in Anica spozna, da imajo mame rade darila, ki jih otroci naredijo zanje.

Anica in grozovitež (2001) ima sicer temeljno temo o strahu, ko otrok prvič ostane sam doma, vendar ni nič manj pomemben motiv sestrské ljubezni oz. izkazovanja te ljubezni: Anica opazuje, kako ima Katja rada mlajšo sestro Mašo, jo objame in poljubi. Aničina starejša sestra ni nikoli tako prijazna do Anice, zato je ta precej žalostna, predvideva celo, da je Mojca ne mara.⁶ V Mojci je najbrž za vedno ostalo nekaj ljubosumja na mlajšo sestro. Potem napoči veliki dan, ko Mojca in Anica ostaneta prvič zvečer sami doma, ker gresta starša na koncert. Anici je tesnobno, počuti se osamljeno, čeprav jo v prvih trenutkih, ko s sestro ostaneta sami doma, preveva nepopisno lep občutek (Muck 2001a: 21): "*Zavedala se je, da lahko počne karkoli, ne da bi ji bilo treba vprašati, če sme!*" Nato si Anica in Mojca privoščita stvari, ki jih starša drugače ne dovolita: sladoled, čips, grozljivko. No, in pri slednji se zalomi, saj se vanju kmalu zaleze strah. In potem še nekdo – grozovitež – hodi po vrtu, zmanjka elektrike, kar sestri še bolj prestraši ... zato pokličeta policijo. Izkaže se, da je bila grozovitež pravzaprav babica, ki je deklici nehote prestrašila, ker se je bala zanju in ju zato prišla pogledat.

V delu **Anica in zajček** (2001) se Desa Muck dotakne občutljive teme smrti. Ker otroci smrt težko razumejo, predvsem reverzibilnost, prikaže avtorica smrt hišnega ljubljénčka, le-ta pa Anici pomaga razumeti človeško smrt. Anica, ki dobi zajčka, hišnega ljubljénčka, se nanj močno naveže že ob prvem stiku, zdi se ji namreč neskončno lep (Muck 2001: 14) "*sivorjav, puhast, s povešenimi ušesi in najbolj milimi črnimi očesi*". In kmalu Puhí zbolí, niti veterinar mu ne more pomagati, nato umre (Muck 2001: 38): "*Bil je tak kot prej, ko je bil še živ, le oči mu niso več sijale.*" Šele ob prebolevanju Puhíjeve smrti začne Anica dojemati, kako hudo mora biti prijatelju Jakobu, ki mu je

⁶ Mama poskuša Anici pojasniti, da ko so jo prinesli iz porodnišnice, je bila tudi Mojca navdušena (Muck 2001: 16): "*Nekaj dni si jo zanimala. Ves čas je hotela biti zraven. Potem pa se je naveličala in rekla: 'Zdaj je pa že en teden pri nas. Dovolj je! Odnosi jo nazaj v porodnišnico.'* Bila je še premajhna, da bi razumela."

umrla mama, ko je bil star pet let. Takrat se prvič zares z njim pogovarja o mamini smrti, saj prej niti ni vedela, kaj naj mu reče. Jakob jo, kljub svoji veliki bolečini ali pa ravno zaradi nje, tolaži, ker (Muck 2001: 54) "tisti, ki jih imamo radi, nikoli zares ne umrejo. Ker se v mislih lahko vedno pogovarjamo z njimi in si jih predstavljamo." Potem je Anica napisala pismo Puhiju, v katerem izpove svojo žalost, izpoved pa pripomore k prebolevanju le-te.

Anica in športni dan (2002) je zgodba, ki prikaže dve vrsti otrok: tiste, ki nepopisno uživajo v športnih dneh, in druge, ki jim je športni dan največja šolska mora. Anica sodi med prve, Jakob pa med slednje otroke. Dan pred športnim dnevom ji prizna, da ne zna teči, kar se Anici zdi najprej neverjetno, a kmalu ugotovi, da Jakob med tekom spominja (Muck 2002b: 11) "*na pikapolonico, ki v prevelikih gozdarjih teče čez gosto blato*". Ker podnevi nikjer ne moreta v miru trenirati, se dogovorita, da bosta vadila ponoči. Zelo ju je strah, saj se zavedata, da kršita pravila in ne bi smela biti zunaj: najprej se ustrašita psa, nato osamljenega sprehajalca, poženeta se v beg in Jakob tako dobro teče kot še nikoli. Naslednji dan je pripravljen na šolski tek, dobro mu gre, a mu počni gumica na hlačah, tako jih skoraj zgubi. Vsi učenci in učitelji se mu smeji, a tokrat ne zaradi teka, temveč zaradi nesreče. Anica mami zaupa vse: o nočnem treningu, psu, ki ju je spremljal, Jakobovi nesreči, mama pa jo potolaži, da bo vse prav.

Anica in Jakob (2002) odkriva medvrstniško prijateljsko razmerje med naslovnima likoma. Anica in Jakob sta namreč najboljša prijatelja, a se jima nekega dne zalomi: najprej Jakob igra računalniško igrico in se ne zmeni za Anico, ki pride k njemu na obisk, pozneje se situacija obrne, Anica gleda svojo najljubšo oddajo in ignorira Jakoba, ki pride k njej na obisk. Sporečeta se in Anica zatrdi mami (Muck 2002a: 26): "*Za vedno bova skregana! Do smrti!*" Izrečeta si besede, ki bolijo, drug drugega se izogibata, a vsak zase trpi. Odrasli, ki jima želijo pomagati v premostitvi prepira, niso najbolj uspešni. Anica je na Jakoba celo tako jezna, da uniči njegovo risbo, ki visi na šolski razstavi. Isti dan se spet začne družiti z Jakobom, zato je njena slaba vest ob uničeni risbi še toliko večja, niti povedati mu ne more, kaj je storila. Naslednji dan vsi opazijo uničeno risbo, Anica pa prizna svojo krivdo. Kljub bolečini ji odleže in z Jakobom spet postaneta najboljša prijatelja.

Anica in velike skrbi (2003) upoveduje pomembno temo medvrstniškega nasilja, Desa Muck v njem poskuša nagovoriti otroke, da je potrebno o nasilju in nasilnežih takoj povedati odraslim. Anici in njenim prijateljem Jakobu, Metki, Helenci in tudi drugim otrokom namreč Brenclj ne bi mogel tako dolgo groziti in jim jemati denar, če bi staršem in učiteljem povedali o njegovem izsiljevanju. Anica se Brenclju najprej zoperstavi, čeprav jo drugi otroci svarijo, da je res nevaren, a potem postane strah tudi njo in tudi

ona postane žrtev izsiljevalca. Ko nekega dne babica ne najde Jakoba, je Anica prepričana, da mu je Brenclj kaj storil. Takrat pove staršem, kaj se dogaja. Zgodba se za Anico in njene prijatelje srečno izteče: Brenclju poskušajo pomagati odgovorne osebe, v šoli ga učitelji ves čas nadzorujejo in pazijo na druge učence, starši so postali pozorni na nasilje. Pokaže se, da majhni otroci res ne morejo sami rešiti vseh svojih stisk, odrasli pa morajo biti pozornejši, da ne bi spregledali nasilja nad njihovimi otroki.

V delu **Anica in počitnice** (2004) je Anica Pivnik stara osem let in se s svojo družino, z očetom, mamo in s starejšo sestro Mojco ter s prijateljem Jakobom odpravlja na morje. Kot je to ponavadi, si pripravi na kupe stvari, ki jih je nujno vzeti s seboj, saj (Muck 2004a: 7) "*nikoli ne veš, kdaj ti bo kaj prišlo prav*". Ko zagleda morje, na nujne reči, ki jih seveda nima s seboj, pozabi, saj sta voda in sonce kar dovolj za prave počitnice. Vse pa vendarle ne gre tako gladko: Jakob se noče sleči, ker ga vedno opeče sonce, ko pa ga Anica in njeni domači le prepričajo, da gre v vodo, ju ves popoldan ni iz morja, nato je Jakob ves opečen in ima še vnetje srednjega ušesa. K sreči bolezen kmalu mine, Jakob spet sme na plažo, nato gredo še v lunapark in jedo sladkorno peno, nato pa se Jakob in Anica izgubita. Mlado dekle ju pelje na policijsko postajo, kjer so že Aničini starši, vse se uredi. Še en dan kopanja in nato srečna vrnitev domov, kjer Anica, varno spravljena v svojo posteljo, komentira (Muck 2004a: 61): "*Toliko vsega se je zgodilo na teh počitnicah ... Zdi se mi, kot bi trajale sto let!*"

Anica in velika skrivnost (2004) je delo, v katerem avtorica zelo tenkočutno opisuje skrivnost Božička. Anica je precej jezna, kadar jo starejši odpravijo z odgovorom (Muck 2004b: 32–33): "*Veš, Anica, vsega pa tudi ne moreš vedeti. So stvari na svetu, ki pač niso za otroke. Ko boš velika, boš razumela.*" Tretješolka Špela je v šoli rekla, da Božička ni, a sta Jakob in Anica ugotovila, da je, le tega nista razumela, zakaj je Božiček tako krivičen, da revnim otrokom prinese manjša darila ali pa sploh nič, četudi so pridni in si česa želijo. Ena izmed revnih otrok, ki jih Anica pozna, je njena sošolka Marica, zato se z Jakobom odločita, da ji kupita darilo in ga nastavita pred njena vrata. Marica, ki je vedno dobivala darila le od preoblečenega Božička na proslavi, je naslednji dan žarečih lic pripovedovala, da ga je videla, ko ji je prinesel darilo. Anica in Jakob sta vedela, da se ne smeta izdati, ker bi vse pokvarila, hkrati pa sta razvozlala veliko skrivnost. Anica je deklica, ki ima globok čut za socialno pravičnost, zato ugotovi (Muck 2004b: 60–61): "*In veš, mami, zdaj vem, zakaj Božiček ne obdaruje vseh otrok enako. /.../ To stori zaradi nas, drugih, ki imamo vsega dovolj. Da to opazimo.*"

Delo **Anica in prva ljubezen** (2005) je postavljeno v ruralno okolje: med počitnicami gre Anica k sorodnikom na kmetijo, kar ji najprej ni pogodu,

saj ve, da se ne bo mogla igrati s prijateljem Jakobom. Tudi ob prihodu k stricu Marjanu in teti Mici se zmrduje, še posebej, ker jo teta kliče Ančka, stric pa ji napove, da bo pomagala pri delu (Muck 2005: 14): "*Anica se je dokončno odločila, da strica Marjana ne bo marala. Delala pa že ne bo! Saj so vendar počitnice.*" A se počitnice kmalu obrnejo v zabavnejšo smer: spoprijatelji se s sestričnima, s sosedom Blažem in z drugimi vaškimi otroki. Teden počitnic skoraj prehitro mine in na poti domov Anica hiti pripovedovati o dogodivščinah na kmetiji, o novih prijateljih; razmišlja o vsem, kar se ji je zgodilo, in potem mami pove, da se bo poročila z Blažem, kajti kadar razmišlja o njem, je hkrati srečna in žalostna. Mama ji odvrne (Muck 2005: 63): "*Oh, Anica. Veš, da si prvič v življenju zaljubljena?*"

Anica in skrivnostna maska (2007) je (doslej) zadnje delo iz serije o Anici. Anica Pivnik ima sicer rada pustovanje (za razliko od Jakoba, ki se pustnih mask boji, zato se nikoli ne našemi), a ker se njen oče vsako leto obleče v čudno pustno šemo, se ga Anica sramuje in zato ne mara pustovanj. Najbolj jo boli to, da je očetova maska drugim smešna in Anice ne razumejo, zakaj se pritožuje nad očetovimi norčijami. Ko se spet bliža pust, se Anica odloči, da bo 'zbolela', čeprav ima imeniten kostum morske deklice. Večer pred pustnim karnevalom zaupa mami svojo otroško stisko, naslednji dan odide s prijateljicami naokrog, a vseeno malce pogreša očeta, ki da je zbolel in ga sploh ni na spregled. Na karnevalu se ustraši kurentov, takrat jo reši prelep zlati princ, za katerega se izkaže, da je njen oče. Vse dopoldne sta očka in mamica pripravljala kostum za princa (Muck 2007a: 60): "*Tistega, ki sem ga imel že pripravljenega, res nisem mogel obleči. /.../ Oblekel ga bom, ko boš malo starejša in ti ne bodo hodile po glavi samo princeske, princi in morske deklice.*" Šele ko bo Anica malo zrasla, bo njen očka pohojeni pajek.

3.2 Realistični romani

Avanturistična pripoved Dese Muck **Pod milim nebom** (1993) je prvoosebna pripoved glavne književne osebe Vlaste Korošec, učenke 6. c razreda. Na začetku pripovedi je predgovor, ki je Vlastino razmišljanje o pisanju knjig. Pred predgovorom je posvetilo Dese Muck⁷. Sintetična pripovedna tehnika, v kateri je veliko dialogov, natančno prikazuje glavno temo: beg od doma. Prvoosebna pripovedovalka Vlasta se odloči, da bo pobegnila od doma v Ameriko, kjer bo uspela kot pisateljica in igralka. Za svoj podvig pridobi tudi sošolko in prijateljico Tajo. Dekleti skujeta načrt, da se bosta v Kopru kot slepi potnici vkrcali na čezoceansko ladjo, vendar kmalu

⁷ "Ljuba moja Zala

Ko sem pisala to knjigo, si bila še čisto majhen dojenček in zelo sem si želela, da ne bi nikoli ušla od doma, ko zrasteš. Če te pa že bo odneslo na potep po svetu, me, prosim, vzemi s sabo, tvoja mami" (1993: 4).

ugotovita, da okoliščine na begu niso tako enostavne kot sta si predstavljali. V Piranu spoznata tri klošarje, ki se jima zdijo krasni, svobodni ljudje. Ko morata plačati njihov zapitek in ostaneta brez denarja, si želita le še domov, a si domov ne upata, ker jima je eden od klošarjev rekel, da vse begavčke zaprejo v popravne domove. Zdaj ne bežita več zaradi bogate ameriške kariere, temveč da ne bi bili zaprti. Pred seboj imata en sam cilj: čim prej prepešačiti pot do Reke, kjer je več čezoceanskih ladij za pot v Ameriko. Lovi ju policija, zato se ves čas skrivata. Pripešačita do zapuščene vasice nad Porečem in se odločita, da se bosta tam nekaj časa skrivali. Po naključju se v eni izmed zapuščenih hiš že skrivata begavčka Marjan in Rudi, trinajstletna dečka z Jesenic. V dveh retrospektivnih vložkih povesta svoji tragični zgodbi. Spoprijateljijo se, zaslediti je tudi motiv prve ljubezni med Vlasto in Rudijem ter med Tajjo in Marjanom. Dečka sta namenjena v Grčijo, zato se dogovorijo, da bodo šli skupaj in ko bodo zaslužili dovolj denarja, se bodo odpeljali vsi štirje v Ameriko. Razplet je zelo hiter: zmanjka jim hrane, in ker predvidevajo, da policija išče dva dečka in dve deklici, se odločijo, da bodo šli po nakupih v parih. V Poreč se odpravita Vlasta in Rudi. Vlasta piše domov razglednico in po žigu na njej policisti hitro ugotovijo, kje se otroci skrivajo. Konec je nesrečno - srečen: Rudi gre živeti k babici, ker ga starša ne marata, Marjan gre v dom, Tajjo preprišajo na drugo osnovno šolo, da se ne bi več družila z Vlasto, do Vlaste pa sta starša zelo popustljiva, saj jima je žal, ker se nista bolj zanimala za hčer. Med jezikovnimi posebnostmi je v ospredju uporaba slenga, pogoste so fraze (biti čisto iz sebe, ostati v glavi), paradoksi, vidni v celotnem besedilu, in zamolki. Pomemben element je tudi situacijska komika⁸, ki je zelo pogosta kljub tragični temi književnega dela. Prvoosebna pripovedovalka obdrži humorno noto tudi v najbolj kočljivih situacijah. Ena takih situacij je gotovo policistovo zasliševanje, kdo ju je nagovoril k pobegu in jima pri tem pomagal. Vlasta mu potrpežljivo odgovarja: "*Oh, to so bili Mark Twain, pa France Bevk, Fran Milčinski ... sem hitela vestno naštevati svoje idejne voditelje, človek pa si je skrbno zapisoval njihova imena. Marka Twaina sem mu morala še posebej črkovati.*" (Muck 1993: 92).

Verjetnostna motivacija bega od doma je prikazana v slikovno-scenični perspektivi. Književni prostor se nenehno menjuje (Ljubljana, Koper, Piran, Portorož, Savudrija, Poreč, zapuščena vas nad Porečem), književni čas pa je zgoščen na tri tedne (druga polovica maja in prvi teden junija). Čeprav sodi književno delo Pod milim nebom med avanturistična književna dela,⁹ se

⁸ Vlasta se najprej zaljubi v Marjana, nato v Rudija, vendar je rezultat obakrat enak: "Vse se je ujemalo: pospešeno bitje srca, vročica v licih, težave z govorjenjem in slaba koncentracija, zastoj v dihanju, stalna potreba po njegovi bližini, suha usta...Vse točno tako kakor v knjigi Kaj mora dekle vedeti o sebi. Razburila sem se. No, zdaj pa še to. Menda ne bom zdaj kar zaljubljena hodila okrog!" (1993: 74).

⁹ Lilijana Burcer pravi, da roman Pod milim nebom "ni klasičen primer pustolovskega romana, ampak vsebuje med seboj prepletajoče se primese kriminalne pripovedi, pretirane romantičnosti in robinzonade, ki jih pripenja na ogrodje okvirno pustolovske pripovedi." (Burcer 1999: 33). V romanu

vendarle zdi, da nevsiljivo in predvsem nemoralizirajoče poskuša najstnikom prikazati stiske, ki jih povzroči beg od doma. Begavčki se ne izognejo težavam, temveč si z begom nakopljejo še nove, ki jih prej niso poznali, npr. razpad prijateljstva.

Hči lune (1995) je ljubezenski mladinski roman, ki poteka skozi dve vzporedni zgodbi: Lučkino realistično zgodbo v povprečnem najstniškem življenju in njeno izmišljeno/izsanjano zgodbo (morebiti celo bodoči roman), v kateri nastopa kot Lucijana Asterija (zgodbi sta ločeni po grafični podobi, tako je bralcu popolnoma jasno, v kateri sferi romana se giblje) Ob teh dveh prepletenih vzporednih zgodbah pa izstopajo še Lučkini monologi z luno, čeprav ona sama zase pravi, da se z luno pogovarja: "*Bilo ji je sedem let, ko neko noč ni mogla zaspati. Dolgo je strmela v blede, materinski obraz lune in nenadoma je v sebi zaslišala njen glas. /.../ In tako sta se začeli pogovarjati.*" (Muck 1995: 6), kar pojasnjuje tudi naslov romana. Hči lune se morebiti še bolj počuti zato, ker je posvojenka, česar njena krušna starša sploh ne skrivata, saj sta na Lučko zelo ponosna in celo pravita: "*Ne verjameva, da bi nama uspelo spraviti skupaj tako srčkanega otroka, tudi če bi ga lahko!*" (Muck 1995: 6). Lučka pa se, kot je to pri vseh petnajstletnicah pač v navadi, kuja, se z njima ne strinja, sama sebi se zdi grda in ima na splošno precej nizko samopodobo ... Niz dogodkov – Luciji se zdijo seveda usodni – se odvije v relativno kratkem času, in sicer od zadnjega dneva pouka v osnovni šoli do deset dni pred koncem počitnic in vstopom v prvi letnik gimnazije. Književni prostor je najprej Ljubljana, kjer Lučka živi s svojo družino, in nato vasica na Dolenjskem, kjer dekletke preživlja počitnice pri Omi. Lučka se že prvi dan, ko pride na počitnice, sporeče s sosedovim Binetom, kar je že nekako ritual, saj že vzdevek, s katerim jo kliče Bine, nakazuje na njuno ne preveč prijateljsko razmerje: "*Ime Besna glista je imelo enak učinek kot pred desetimi leti.*" (Muck 1995: 18). Lučki je Bine zoprn, zdi se ji grd, ne zna se vesti ... skratka pripiše mu same negativne lastnosti, povzdiguje pa Krištofove vrline, saj je vanj zaljubljena. Tudi Krištof, dve leti je starejši od Lučke, pride na počitnice k sorodnikom (ti imajo vikend blizu Lučkine Ome), a ga začne Lucija spoznavati v drugačni luči. Ves čas romana je v ospredju dvojnost Krištofove podobe: njegova popolnost v Lučkinih zaljubljenih očeh in njegovo dejansko narcistično in egoistično ravnanje. Čeprav gre Krištof z Lučko do izvira

je žanrski sinkretizem sicer moč zaznati, a se ta ne pojavlja v naštetih žanrih, saj imajo le-ti v osnovi drugačna izhodišča, kot jih uporabi v romanu Desa Muck. Temelj kriminalke ni v skrivanju, robinzonada ne govori le o preživetju, temveč je njen književni prostor otok, ki sam po sebi nosi ekstremne okoliščine za preživetje, romantičnost pa, upoštevajoč Vlastina leta, ni pretirana. Avtorica v istem članku poudarja tudi parodično medbesedilnost (predvsem v navezavi z Vlastinim omenjanjem vzornikov), ki pa jo lahko razumemo bolj kot parodijo na policista in ne na Vlasto. Glavna dekliška lika tudi ne čutita neugodja zaradi svoje spolne determiniranosti, čeprav je res, da v avanturistični književnosti vendarle nosijo glavno vlogo deški liki.

zaljubljenec in celo spije nekaj požirkov vode,¹⁰ potem pa se začnejo stvari naglo obračati: kmalu po (za Lučko zoprnem) poljubu se odpravita proti domu, se izgubita, pridirva neurje ... Najdeta ju Blaž in Krištofova sestrična, še pred tem pa doživi Lučka Krištofovo zmerjanje in poniževanje. Takrat tudi ona ugotovi, da nekaj ni prav: "Lučka je molčala. Tiho je ždela poleg njega in opazovala, kako se njena ljubezen spreminja v nekaj trdega, kar bo treba čim prej izpljuniti, da je ne bo več oviralo pri požiranju sline." (Muck 1995: 71). Posebno srhljiv efekt umiranja Lučkine ljubezni doseže avtorica čez nekaj odstavkov (prav tako str. 71) s ponovitvijo prve citirane povedi in stopnjevanjem spoznanja, da je resnični Krištof pravzaprav povsem drugačen od tistega, ki si ga je naslikala v zaljubljenosti. Ker skorajda ni večnih najstniških ljubezni, je tudi Lučkino spoznanje trpko. Stvari pa se vendarle pouredijo tako, da je konec srečen: Bine, ki ga je imela Lucija ves čas pred nosom, začne rasti v njenih očeh, ko je bila "*sestavljanka v njeni glavi končana*" (Muck 1995: 86), postane Luciji jasno, da je bila najbrž že vse svoje življenje zaljubljena v Bineta. Zgodba se konča z njunim prvim poljubom in seveda se je v fiktivni zgodbi Lucijana srečala z resnično ljubeznijo.

Lažniva Suzi (1997), z večernico nagrajeni roman, ima že v naslovu izpostavljeno temo: Suzine laži, s katerimi se vedno bolj zapleta. Zgodba se začne približno mesec dni pred koncem Suzinega osnovnošolskega šolanja, njen uspeh je porazen, nima delovnih navad, njena velika ljubezen, sošolec Zoran, je zaljubljen v drugo sošolko ... vse je narobe. Analitični del zgodbe razkrije, kako se Suzi sploh znajde v tako katastrofalnem položaju. Na začetku sedmega razreda (opisana je še osemletna osnovna šola), torej manj kot dve leti nazaj, se Suzi prešla na osnovno šolo, ki jo trenutno obiskuje. Da bi zbudila pozornost sošolcev, začne lagati o svojem življenju: o bogastvu (v resnici živijo v majhnem stanovanju brez kopalnice), o pomembnosti in karieri njenih staršev (v resnici sta starša manj izobražena in opravljata slabo plačane poklice), o fantu in svojih spolnih izkušnjah (v resnici nima fanta in ne spolnih izkušenj) ... Sošolka jo (po naključju) razkrinka in od takrat je Suzi izločena. Sledi še nespametna izguba nedolžnosti, strah pred nosečnostjo, prvi obisk pri ginekologu in potrditev, da ni noseča. V srednji šoli, kjer Suzi nihče ne pozna, začetek pouka obeleži z dobrimi sklepi ali načrtom novega življenja,¹¹ ki se ji ga nekaj časa celo uspe držati. Tragikomična je tudi njena ljubezen z Matjažem, zaradi laži njuna veza razpade, in to ravno na dan, ko Suzi umre oče. Žalostna, osramočena in osamljena vidi rešitev v samomoru. Pravočasno jo najde mama, Suzi pa veliko razmišlja o življenju, sestavlja koščke, se

¹⁰ Torej zgodi se vse tako, kot pravi povedka, da obstaja "izvir zaljubljenec, in če dva ob polni luni pijeta vodo iz njega, ostaneta skupaj do smrti ..." (Muck 1995: 65).

¹¹ "1. Nikoli in pod nobenim pogojem ne bo več lagala. /.../ 2. Ne bo si poskušala pridobiti prijateljev s podkupovanjem. /.../ 3. Vse šolske obveznosti bo opravljala sproti. /.../ 4. Ne bo poskušala opozarjati nase." (Muck 1997: 80).

pogovarja s terapevtom. Zgodba se zaključi julija, ko pride Suzi iz bolnišnice in se ji sredi stare Ljubljane naenkrat zazdi življenje lepo: z Matjažem sta prijatelja, kljub dolgemu izostanku od pouka ima le en popravni izpit, njena gledališka skupina je dosegla drugo mesto. V tistem trenutku pristopi k njej bodoči študent Peter in jo sprašuje, kako se pride do študentskega naselja. Predstavi se mu, da ji je ime Glorija in da laže: "*Suzi je živahno poskakovala poleg visokega fanta, ki jo je začaran opazoval, in prostodušno, z užitkom lagala.*" (Muck 1997: 133). Morda pa bo nekoč uresničila vse svoje laži. V utemeljitvi ob podelitvi večernice za leto 1997 je žirija zapisala: "*V romanu Lažniva Suzi je novost tako glede na avtoričin dosedanji opus kot glede na mladinsko literaturo v celoti ta, da prikaže tudi temnejše, resne plati odraščanja. Nekateri motivi sodijo skoraj med "tabuje" v mladinski književnosti: alkoholizem v družini, socialna beda, izguba nedolžnosti.*" (Večernica za leto 1997: 94). Res je, da je roman načenjal vprašanja, ki so se v slovenski mladinski literaturi ob koncu drugega tisočletja komajda začela pojavljati, za tem delom je nastala množica socialno-psiholoških romanov, s katerimi doseže mladinska literatura detabuizacijo. Suzi je natančno izrisan lik, postavljen v realno mestno okolje, ki zaradi nevzdržnih socialnih razmer in odtujenega odnosa med družinskimi člani, beži v laži, te pa se izkažejo kot njena največja težava.

Sama doma (2001) je kriminalka, ki se pravzaprav zgodi po naključju. Zaplet nastopi, ko ostane petnajstletna Laura sama doma, kar je izraženo že v naslovu. Na njen dom namreč pripelje sošolka polno neznanih ljudi, ki si naredijo zabavo (na katero seveda niso povabljeni in ki naj je ne bi bilo). Ko neznanči končno zapustijo hišo, presenečenj še ni konec: v hišo se zatečeta pobegla kaznjenca Lado in Djuro, ki sta na begu pred policijo, da bi se počutila varneje, vzameta Lauro kot talko s seboj na beg. Nekaj časa se kaznjenca uspešno skrivata, nato policija pozitivno razreši Laurino ugrabitev. Zgradba dela je sintetična, pred vsakim poglavjem je dodana točna ura dogodka. Književni čas je kratke, saj se celotna zgodba odvije od četrtega od 18.30 do nedelje ob 14.48. Književni prostor je najprej Ljubljana (Laurina hiša), nato Primorska (beg).

4. Sklep

Desa Muck je začela svojo pisateljsko pot v mladinski literaturi s tremi dekliškimi romani: **Pod milim nebom**, **Hči lune** in **Lažniva Suzi**. V vseh treh romanih je glavni literarni lik najstnica, ki v občutljivem obdobju odraščanja išče pot v odraslost, a se iskanje pogosto izgubi v stranpoteh: v prvem delu je to beg od doma, v drugem romantiziranje zaljubljenosti (a tudi z bolečimi spoznanji o njej), v tretjem pa lažnivost. Literarnim likom uspe premostiti težave, zato se zgodbe razpletejo precej srečno. Zelo podoben postopek

upovedovanja uporabi avtorica tudi v mladinski kriminalki **Sama doma**. V avtoričinem opusu sledi serija **Blazno resno ...**, ki obsega pet knjig, v katerih Desa Muck na zelo inovativen način s prepletanjem informativnega in umetnostnega besedila mladostnikom podaja nevsiljive rešitve ali vsaj odgovore na pomembna vprašanja v obdobju odraščanja. Serije nismo posebej obravnavali, saj v hrvaščino ni prevedena nobena od knjig, ki v to serijo sodijo. Tema posamezne knjige je izražena že v naslovu, vsako delo pa ima več kratkih poglavij, v katerih avtorica postavi v ospredje posamezne motive. V literarnem delu zgodb so glavni literarni liki najstniki, ki se z naslovno temo srečujejo v občutljivem obdobju odraščanja, zato je logično prepletanje pripovedne in izpovedne literarne perspektive, obe pa vsebujeta komične elemente, ki bistveno blažijo resnost izbrane teme. Motivacija v književnih delih je realistična, od sheme odstopa le delo **Blazno resno popolni**, v katerem avtorica uvede iracionalni književni lik Nezemljana. Med informativno literaturo (tudi te nismo obravnavali, ker ni prevodov v hrvaščino) se je avtorica posvetila še primernemu vedenju ob telefoniranju (**Fonton**) ter razumevanju opere in njenega dogajanja, ki ga avtorica opiše skozi pravljico perspektivo, zato je besedilo primerno že za predšolske otroke (**Čudež v operi**). Pravljičica **Kakšne barve je svet** se ukvarja z drugačnostjo, **Kokoš velikanka** pa je besedilo, ki izrablja formo povedke, s pomočjo katere avtorica na simpatičen način pojasnjuje obliko naše države. Največjo inovativnost je Desa Muck pokazala v delu **Kremplin**, v katerem skozi obliko gotskega romana dosega hkrati grozljivost in privlačnost Kremplinovega življenja. V zadnjih letih avtoričinega ustvarjanja je opazen premik od najstniške literature k otroški literaturi, saj je že leta 2001 začela nastajati serija del o Anici Pivnik. Serija Dese Muck z naslovom **Anica** je v slovenskem knjižnem prostoru edina serija, namenjena otrokom med šestim in devetim letom starosti. Serija je domišljena, značaji književnih likov so natančno izrisani, jezikovni spekter je prilagojen potencialnim bralcem/poslušalcem. Serija desetih del o Anici Pivnik ima skupno podobo: gre za ilustrirane knjige manjšega formata, v katerih so upoštevane tiskarske možnosti (veliko barvnih ilustracij, tudi celostranskih, velikost črk je primerna, malo vrstic na eni strani), ki so prilagojene otrokom v bralnem razvoju začetnega opismenjevanja, saj so knjige s stališča izbora pisave in velikosti le-te zelo lahko berljive. Avtorica se v seriji ukvarja s temami, ki se dotaknejo vsakega otroka v začetnem obdobju šolanja, torej je bralec serije star približno toliko kot Anica Pivnik (Anica je stara osem let, kar je predstavljeno na začetku vsake knjige). Anica, Jakob in njuni družini nastopajo v vseh desetih knjigah, drugi liki so epizodni (večinoma so omenjeni v eni knjigi, izjemi sta Aničini sošolki Metka in Helenca, ki se pojavljata v več delih, čeprav tudi onidve nimata pomembne vloge). Anica Pivnik je opisana zelo natančno, ob posameznih dogodkih skozi celotno serijo pa bralec dobiva popolno sliko njenih karakternih lastnosti: vsekakor je poštena, dobra, pravična, sočutna ... Čeprav je včasih prikazana tudi kakšna njena negativna

lastnost (zamerljivost, prepirljivost), ima bistveno več pozitivnih kot negativnih lastnosti. Anica ima poseben čut za različne stiske in težave, ki jih sama ali s pomočjo odraslih vedno pozitivno razreši. Serija **Anica** je postavljena v družinsko in šolsko okolje, v katerem je v posameznem književnem delu kot primer opisan en dogodek, književni čas pa je zelo kratek (nekaj dni, npr. počitnice na morju, okrog božiča, akcija prodaje izdelkov in izsiljevanje). Serija sodi med realistične (resničnostne) pripovedi z verjetnostno motivacijo, razrešitev posameznega zapleta, le-ta je vedno plemenita in visoko etična, pa deluje nevsiljivo vzgojno. Preprosta zgodba, tudi v tragičnih trenutkih podprta z elementi komike, predstavlja zgled za ravnanje v težavah. Družina je tista, ki nudi otrokom varnost in pomoč, zato je potrebno odraslim težave zaupati. Leta 2003 je bila Desa Muck z delom **Anica in velike skrbi** nominirana za večernico. Ob tej priložnosti je dejala (Marinovič, Muck 2004: 86): "Anice so naporno pisanje, ki zahteva veliko discipline. Še nikoli prej nisem pisala za tako majhne otroke, a zmeraj rada poskusim kaj novega. Ko sta izšli prvi dve, se mi nista zdeli nič posebnega. Potem pa sem na šolah videla odziv, videla sem male, ko jo imajo res radi, ki ji pišejo, ki ji preko mene pošiljajo pozdrave, ker mislijo, da je živa. Učiteljice in knjižničarke so mi govorile, kako otroci komaj čakajo, da bo izšla nova. No, potem je pisanje postalo velika, velika odgovornost."

Viri

- Muck, Desa, 2001a: *Anica in grozovitež*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2001b: *Anica in zajček*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2001c: *Anica in materinski dan*. Mladinska knjiga.
--, 2002a: *Anica in Jakob*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2002b: *Anica in športni dan*. Ljubljana: Mladinska knjiga
--, 2003: *Anica in velike skrbi*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2004a: *Anica in počitnice*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2004b: *Anica in velika skrivnost*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2005a: *Anica in prva ljubezen*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 2007a: *Anica in skrivnostna maska*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
--, 1995b: *Hči lune*. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Knjigožer).
--, 1997: *Lažniva Suzi*. Ljubljana: Mladinska knjiga (Zbirka Knjigožer).
--, 1993: *Pod milim nebom*. Celovec: Mohorjeva založba.
--, 2001č: *Sama doma*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Literatura:

1. Bogataj-Gradišnik, Katarina, 1991: *Grozljivi roman*. Ljubljana: DZS (Literarni leksikon; 38).
2. Burcar, Lilijana, 1999: Pod milim nebom pustolovskega romana – dekliški liki in njihovo nelagodje. *Otrok in knjiga* 48. 26–36.
3. Haramija, Dragica, 2009: Desa Muck. *Sedem pisav: opusi sedmih sodobnih slovenskih mladinskih pisateljev*. Maribor: Mariborska knjižnica, Pedagoška fakulteta.

4. Haramija, Dragica, 2006: Sodobna slovenska mladinska proza. *Preseganje meje*. Slovenski slavistični kongres Zagreb. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 281–294.
5. Marinovič, Glorija, Muck, Desa, 2004: Zmeraj kakšna Živa za smetiščnega mačka. V: *Otrok in knjiga* 61, 84–87.
6. Saksida, Igor, 2001: Mladinska književnost. *Slovenska književnost III*. Ljubljana: DZS, 426–468.
7. Utemeljitev žirije, 1998: Večernica za leto 1997. *Otrok in knjiga* 46. 94.

DESA MUCK

Summary: For several years now Desa Muck has been the most popular Slovenian author. Her popularity among young readers has been confirmed by the competition entitled *My Favourite Book*¹². The author has been awarded five times in a row for her series of books about *Anica*. She has written 23 texts for children and youth, but achieved her most notable success with the book entitled *Lažljiva Suzi (Lying Suzy)*, which brought her the most prestigious award for young adult literature in Slovenia, the *Večernica* award in 1997. At the beginning of her career as an author for young readers, her books were intended for teenagers. With a series of books about *Anica Pivnik*, however, she has also managed to reach the generation of beginner readers. The popularity of this literary series saw its revival in the autumn of 2008, as the television show based on the literary series *Anica* was first broadcast on the Slovenian Television. She has also published two novels for adult readers, *Panika (Panic)* and *Pješčanik boga djeteta (The Sandbox of the Child God)*. Desa Muck's work has been extensively translated into many languages, including Croatian, which makes her virtually the only youth literature author translated into Croatian in the last couple of years. Several books from the series about *Anica* have been included into obligatory reading literature. The article does not present the entire literary production of the author, but only her realistic prose fiction, since it has been translated into Croatian for the most part, and as such it is more relevant for present analysis.

Key words: Slovenian literature, Desa Muck.

(Sažetak na engleski prevela
Romana Čačija, viša lektorica)

Author: doc. dr. sc. Dragica Haramija

Pedagoškoga fakulteta – Slavistika, Maribor, Republika Slovenija

Review: *Život i škola*, br. 22 (2/2009.), god. 55., str. od 156. do 169.

Title: Desa Muck

Categorisation: pregledni rad

Received on: 22. travnja 2009.

UDC: 821.163.6-93-09

Number of sign (with spaces) and pages: 30.622 (:1800) = 17.012 (: 16) = 1,063